

правам кореспондуються відповідні обов'язки держав, а саме: поважати правосуб'єктність інших держав, виконувати добросовісно й сповна свої міжнародні зобов'язання, жити в мирі з іншими державами, не нав'язувати групових правил поведінки іншим державам тощо.

Співробітництво держав має бути рівноправним, справедливим, без тиску і втручання у внутрішні справи. Вигода від співробітництва повинна бути не тільки взаємною, а і для блага інших держав, світового співтовариства. Крім того, міжнародні договори, створені державами в результаті співпраці, мають обов'язково дотримуватися ними.

Висновки. Отже, принципи міжнародного права – це узагальнені правила поведінки, обов'язкові для всіх суб'єктів міжнародного права та міжнародних відносин. Тлумачення принципів міжнародного права відбувається

на взаємній основі, тобто одного принципу через інший, що вкотре підтверджує їхню взаємозалежність. Загалом, вони відіграють важливу роль у міжнародних відносинах, особливо в тих питаннях, які не врегульовані нормами міжнародних договорів. Принципи мають комплексний характер, адже один принцип може трактуватися в багатьох сферах і застосовуватися різнобічно. Крім того, принципи підкріплені міжнародними інститутами, які надають державам можливість урегулювати свої суперечки тоді, коли сталося порушення їхніх інтересів, на забезпечення яких і спрямовані принципи міжнародного права. Громадяни цих країн також можуть захищати свої права за допомогою міжнародних установ. Отже, принципи є фундаментальними засадами, без яких неможливе ефективне, безпечне та регулярне міжнародне співробітництво.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Буткевич В., Мицик В., Задорожній О. Конспект лекцій з основ теорії міжнародного права. URL: <http://iir-mp.narod.ru/books/ipl/konspekt.pdf> (дата звернення: 25.03.2019).
2. Віденська конвенція про право міжнародних договорів : Закон України № 995–118 від 23 травня 1969 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118 (дата звернення: 25.03.2019).
3. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН : Закон України № 995_569 від 24 жовтня 1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_569 (дата звернення: 23.03.2019).
4. Денисов В. Принципи міжнародного права. *Юридична енциклопедія*. Т. 5. Київ : Укр. енцикл, 2003. С. 126–128.
5. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва у Європі: Закон України № 994–055 від 1 серпня 1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055 (дата звернення: 23.03.2019).
6. Килимник І., Домбровська А. Конспект лекцій із навчальної дисципліни «Міжнародне право» (для студентів денної та заочної форм навчання усіх спеціальностей університету). Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2018. 64 с.
7. Савчук К. Поняття та зміст принципів міжнародного права у працях Всеволода Пійовича Даневського. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 3. С. 354–357.
8. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду : Закон України № 995–010 від 26 червня 1945 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010 (дата звернення: 23.03.2019).

УДК 341.171

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПРОЩЕННЯ ТА ГАРМОНІЗАЦІЇ МИТНИХ ПРОЦЕДУР У СФЕРІ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

EUROPEAN EXPERIENCE OF INTERNATIONAL LEGAL REGULATION OF SIMPLIFICATION AND HARMONIZATION OF THE CUSTOMS PROCEDURES IN THE FIELD OF INTERNATIONAL TRADE

Денисенко С.І.,

*кандидат юридичних наук, доцент,
старший викладач кафедри міжнародного, європейського права
та цивільно-правових дисциплін
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету*

У статті досліджуються особливості міжнародно-правового регулювання спрощення та гармонізації митних процедур у сфері міжнародної торгівлі в межах Європейського Союзу. Прیدілено увагу аналізу розгалуженої нормативно-правової бази Європейського Союзу у сфері спрощення та гармонізації митних процедур, що здійснюється у двох основних напрямках: митної співпраці Європейського Союзу на міжнародному рівні в межах авторитетних універсальних міжнародних організацій і міжнародних договорів та митної співпраці країн-членів Європейського Союзу.

На даний час вивчення досвіду Європейського Союзу з міжнародно-правового регулювання спрощення і гармонізації митних процедур у сфері міжнародної торгівлі дуже важливе для України, дозволить створити якісну правову базу для майбутнього членства України в Європейському Союзі.

Ключові слова: економічна інтеграція, спрощення та гармонізація митних процедур, електронне декларування, Модернізований митний кодекс ЄС, митні прототипи (customs blueprints).

В статье исследуются особенности международно-правового регулирования упрощения и гармонизации таможенных процедур в сфере международной торговли в рамках Европейского Союза. Уделено внимание анализу разветвленной нормативно-правовой базы Европейского Союза в сфере упрощения и гармонизации таможенных процедур, которая осуществляется в двух основных направлениях: таможенного сотрудничества Европейского Союза на международном уровне в рамках авторитетных универсальных международных организаций и международных договоров и таможенного сотрудничества стран-членов Европейского Союза.

В настоящее время изучение опыта Европейского Союза по международно-правовому регулированию упрощения и гармонизации таможенных процедур в сфере международной торговли является очень важным для Украины, позволит создать качественную правовую базу для будущего членства Украины в Европейском Союзе.

Ключевые слова: экономическая интеграция, упрощение и гармонизация таможенных процедур, электронное декларирование, Модернизированный таможенный кодекс ЕС, таможенные прототипы (customs blueprints).

In this article, the peculiarities of the international legal regulation of the simplification and harmonization of the customs procedures in the field of international trade within the European Union are examined. The analysis of the extensive regulatory framework of the European Union in the field of the simplification and harmonization of the customs procedures is carried out in two main directions: customs cooperation of the European Union at the international level within the framework of the authoritative universal international organizations and international agreements and customs cooperation between the member states of the European Union.

At present, the study of the European Union's experience in the international legal regulation of the simplification and harmonization of the customs procedures in the field of international trade is very important for Ukraine, first of all, from the point of view of the effective bringing its customs legislation to European standards, which is one of the acute problems of nowadays, the solution of which will enable to create a qualitative legal basis for the future membership of Ukraine in the European Union.

Key words: economic integration, simplification and harmonization of customs procedures, electronic declaration, Modernized EU Customs Code, customs blueprints.

На даний час вивчення досвіду Європейського Союзу (далі – ЄС) щодо міжнародно-правового регулювання спрощення та гармонізації митних процедур у сфері міжнародної торгівлі дуже важливо для України, насамперед для ефективного узгодження її митного законодавства з європейськими стандартами, що сьогодні є однією з нагальних проблем, вирішення якої дасть можливість створити якісну правову базу для майбутнього членства України в ЄС.

Концептуальні основи гармонізації і спрощення митних процедур досліджувалися в роботах І.Г. Бережнюка, В.С. Давидюка, С.В. Жлуктенка, С.В. Ковалюк, І.В. Коновалова, Ф.Г. Кляна, П.В. Пашка, С.М. Переполкіна, А.Ю. Райкової, К.К. Сандровського, В.В. Філатова й інших. Велику увагу приділено концептуальним основам гармонізації і спрощення митних процедур у міжнародній торгівлі, тоді як особливості міжнародно-правового регулювання спрощення та гармонізації митних процедур у сфері міжнародної торгівлі в межах Європейського Союзу досліджено недостатньо.

Метою статті є детальний аналіз особливостей міжнародно-правового регулювання спрощення та гармонізації митних процедур у сфері міжнародної торгівлі в межах Європейського Союзу для ефективного узгодження митного законодавства України з європейськими стандартами.

Міжнародно-правове регулювання спрощення та гармонізації національних митних процедур у міжнародній торгівлі здійснюється як на всесвітньому, так і на регіональному (багатосторонній) рівні міжнародними організаціями та регіональними економічними інтеграційними об'єднаннями. Одним зі стимулів об'єднання держав у регіональні економічні інтеграційні інституції є створення сприятливих умов для розвитку міжнародної торгівлі, складовою частиною яких є саме спрощення та гармонізація національних митних процедур.

Треба зазначити, що правове регулювання спрощення митних процедур полягає в дії держав зі зменшення тривалості та складності проведення процедур із митного контролю, митного оформлення та стягнення передбачених законом митних платежів, може здійснюватися шляхом міжнародно-правової інтеграції у двох формах: уніфікації та гармонізації [1, с. 219].

Справді, економічна інтеграція – це притаманний сучасному суспільству процес поступового зрощування господарських механізмів двох або кількох держав, що зазвичай перебувають в одному географічному регіоні, приблизно на одному рівні економічного розвитку, мають сумісні соціально-економічні та політичні системи і пріоритети, а також проводять політику інтеграції. Цей процес проявляється у створенні регіональних інтеграційних об'єднань (зони вільної торгівлі, митні союзи, спільні ринки, економічні та політичні союзи), які містять певний набір економічних та правових інструментів і норм [2, с. 337].

Більшість регіональних економічних інтеграційних об'єднань перебувають на перших стадіях розвитку у вигляді преференційних торгових угод або зон вільної торгівлі. Традиційно у світі виділяють три центри економічної інтеграції: Європу, Північну Америку, Азіатсько-Тихоокеанський регіон [3, с. 34].

Передусім виокремлюють «класичні регіональні інтеграційні блоки»: Європейський Союз, НАФТА, АТЕС, МЕРКОСУР, АСЕАН [4, с. 57].

Треба зазначити, що основним торговельним партнером України в I півріччі 2018 р. залишається Європейський Союз, частка якого в українському імпорті становить 41% від загального обсягу. Важливо, що порівняно з I півріччям 2017 р. обсяги українського імпорту із країнами ЄС збільшилися на 12,8%. Основними європейськими країнами-постачальниками є Польща, Німеччина, Італія, Франція [5].

Зважаючи також на те, що в сучасних умовах визначальним і пріоритетним напрямом зовнішньої політики України є її інтеграція в ЄС, а також беручи до уваги те, що за Угодою про асоціацію ЄС і України наша держава взяла на себе зобов'язання щодо поступового узгодження митного законодавства з наявними європейськими стандартами, саме ЄС як найпотужніший центр економічної інтеграції у світі викликає великий інтерес щодо дослідження й отримання певного досвіду.

Митна територія Європейського Союзу об'єднує територію 28 держав-членів, включаючи їхні територіальні води, повітряний простір і «вільні митні зони», на просторі яких у повному обсязі діє єдине митне законодавство ЄС [6].

Договір про заснування Європейського економічного співтовариства (далі – ЄЕС) 1957 р. закріпив такі основні принципи діяльності держав у сфері митного регулювання [7]:

- відмова від стягнення мита та встановлення кількісних обмежень на імпорту і експорт товарів і на всі заходи еквівалентної дії між державами-членами;
- формування внутрішнього ринку, що передбачає скасування перешкод у вільному пересуванні людей, товарів, послуг та капіталу між державами-членами;
- зближення законодавств держав-членів до рівня, що його потребує функціонування спільного ринку;
- асоціація з іншими країнами та територіями з метою збільшити торгівлю та сприяти спільному економічному і соціальному розвитку.

Іншим важливим документом, який регламентує митний аспект європейського митного співробітництва та сприяє спрощенню митних процедур у міжнародній торгівлі, є Митний кодекс ЄС, розроблений із метою об'єднання митних правил ЄС в єдиний збірник правил і кодифікації численних митних норм, які містяться в різних численних регламентах та директивах.

Суттєву роль щодо спрощення та гармонізації національних митних процедур відіграло ухвалення Регламенту Ради (ЄЕС) № 2913/92 від 12 жовтня 1992 р., що заснував Митний кодекс Співтовариства, який став правовою основою для набуття чинності Митним кодексом ЄС [8]. Для реалізації положень Митного кодексу ЄС ухвалено спеціальний Регламент Ради № 2454/93 від 2 липня 1993 р. (так званий Регламент з імплементації, або Кодекс з імплементації) [9]. У цьому нормативному акті зібрані основні норми ЄС, які регулюють застосування митного законодавства, зокрема й у сфері спрощення митних процедур. Структура Регламенту дублювала структуру Кодексу, що суттєво підвищувало чіткість та системність усього

комплексу митних правил, які діяли в ЄС. Більшість правових норм ЄС у галузі митного регулювання зосереджено у двох основних документах: у Митному кодексі ЄС та Регламенті з імплементації.

Треба також зазначити, що Регламентом (ЄС) № 450/2008 Європейського парламенту та Ради від 23 квітня 2008 р. затверджено Модернізований митний кодекс ЄС (далі – ММК ЄС), який набрав чинності 24 червня 2008 р. та мав почати застосовуватися в повному обсязі не пізніше 24 червня 2013 р. ММК ЄС значно спрощує законодавство, митні процедури як для митних органів, так і для національних суб'єктів господарювання. Головною новачкою ММК ЄС є створення так званого «нового електронного митного середовища», яке спрощує митні правила та раціоналізує митні процедури [10].

Можна погодитися із М.В. Романовою, яка до основних новацій ММК ЄС відносить такі [11]:

– подання митних декларацій та супровідних документів лише в електронній формі (ст. 108 ММК ЄС);

– забезпечення обміну інформацією між митними органами й іншими компетентними органами ЄС в електронній формі (ст. 5 ММК ЄС);

– уведення концепції «централізованого оформлення», яка дає можливість декларувати товари суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності та сплачувати митні платежі в електронній формі за своїм місцезнаходженням незалежно від того, через яку державу ЄС товари були ввезені на митну територію або в якій державі ЄС вони були використані (зі ст. 106 ММК ЄС);

– розвиток концепції «єдиного вікна» і «однієї зупинки». У рамках концепції «єдиного вікна» та з огляду на наявність інформаційного обміну, суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності подають інформацію про товари лише до одного органу, навіть якщо вона має надаватися до декількох компетентних органів. Концепція «однієї зупинки» передбачає, що контролюючі дії всіх компетентних органів (митні, санітарні й ін.) щодо товарів будуть здійснюватися одночасно і в одному місці (ст. 5 ММК ЄС).

Наприкінці грудня 2015 р. комісія ЄС ухвалила фундаментальні зміни Митного кодексу Євросоюзу (EU) 2015/2446, (EU) 2015/2447. До цього моменту діяв Митний кодекс Євросоюзу від 9 жовтня 2013 р. і був затверджений Європарламентом (EU) 952/2013.

Новий Митний кодекс ЄС набрав чинності 1 травня 2016 р. До цього часу кожна країна Євросоюзу повинна була встигнути узгодити національне законодавство з новими нормами і правилами. Це означало, що в багатьох країнах ЄС до 1 травня 2016 р. мали змінитися десятки, а то і сотні місцевих законів. Для багатьох найбільш важливими моментами були митні і податкові зміни. Ухвалення і ведення в дію нової редакції МК ЄС мало позитивне значення. Утілення в життя цих нововведень сприяло оптимізації митних процедур у міжнародній торгівлі [12].

Нова редакція МК ЄС передбачала перехід до безпаперової, бездокументарної форми оформлення митних процедур до кінця 2020 р. Це означало, що документообіг між підприємствами та митними органами буде відбуватися в електронній формі. У проміжний, перехідний період для митних документів буде застосовуватися одночасно як паперова, так і електронна форма. ЄС працює над завданням електронного обігу в межах довгострокового стратегічного плану.

Основна частина Кодексу не змінилася, несуттєво змінилися деякі визначення та назви митних процедур і режимів. Основні ключові зміни такі [12]:

– уповноваженим економічним операторам надають розширені преференції. Володарям сертифікатів АЕО дозволять спрощено проводити митні процедури без присутності митних органів. Іноді даний оператор зможе самостійно випускати товар у вільний обіг, сам визначати вартість мита і виконувати частину роботи митниці. Це означає, що буде менше митних перевірок, більше повно-

важень, спрощення митних процедур. 1 травня 2016 р. вводять 2 типи дозволу: спрощена митна процедура (для прискорення митного оформлення), та безпека (для зменшення кількості фізичних перевірок як вантажу, так і документів). Крім того, частину нових митних режимів може здійснити тільки володар такого сертифіката, що дає йому значні переваги перед іншими учасниками ЗЕД. Старі, чинні сертифікати АЕО, видані до 2016 р., діятимуть до 2017 р.;

– термін зберігання митних документів для цілей митної перевірки збільшується із 3-х до 10 років. Це означає, що митниця матиме право перевірити документи протягом 10 років і, за визначених обставин, донарахувати мито;

– усі типи митних декларацій будуть подаватися тільки в електронному вигляді через систему EDI. Крім електронних декларацій, будуть так звані усні, для товарів вартістю не більше 1 000 євро.

Укладання ЄС Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур (оновлена Кіотська конвенція) 18 травня 1973 р. [13] стало найважливішим кроком на шляху гармонізації та спрощення митних процедур у країнах ЄС. На даний час ЄС є договірною стороною оновленої Кіотської конвенції в редакції Брюссельського протоколу. Враховуючи вимоги Кіотської конвенції щодо спрощення митних формальностей, у країнах ЄС запроваджено (з 1993 р.) як єдину форму письмової митної декларації так званій «Єдиний адміністративний документ» (англ. “Single Administrative Document” – SAD) (далі – САД) [14]. З урахуванням вимог Кіотської конвенції суттєвими досягненнями ЄС у сфері спрощення митних процедур є розвиток електронного декларування та запровадження єдиного електронного обміну даними між імпортерами / експортерами та митними органами. У державах-членах ЄС застосовується «Єдиний стандарт електронної митної документації» – EDI [15].

Водночас не можна забувати про те, що всі держави-члени ЄС та сам ЄС є членами СОТ, і всі положення ГАТТ та інших міжнародних угод системи СОТ також на них поширюються. Крім того, ЄС як регіональне економічне об'єднання користується привілеями, які в межах ГАТТ були надані її членам.

Також суттєву роль щодо спрощення та гармонізації митних процедур в ЄС відіграють «Митні прототипи» (customs blueprints). По суті, вони є мінімальними стандартами для митних служб, що спрямовані на розвиток і реалізацію механізму спрощення процедур торгівлі та зменшення витрат, інформації, документації та часу, необхідного для митних та інших формальностей, для торгової спільноти і гарантування безпеки зовнішньоторговельних поставок. Даний документ опублікований у 1998 р. У 2007 р. оновлені «Митні прототипи» (customs blueprints) стали точним відображенням нових викликів і завдань, з якими стикається і які покликана вирішувати митниця ЄС у новому столітті.

Згідно з новою редакцією митних стандартів, митні служби країн-членів ЄС і країн-кандидатів в ЄС повинні виконувати свої функції відповідно до таких критеріїв, як: прозора, комплексна й ефективна система митного законодавства; ефективна система управління персоналом; справедливе, чесне та неупереджене виконання службових обов'язків; постійне навчання та підвищення кваліфікації; швидкий та зрозумілий обмін інформацією між персоналом та зацікавленими особами; ефективна оцінка та збір митних платежів; максимальне застосування заходів щодо скорочення вартості, часу та вимог щодо документації під час митних формальностей; забезпечення заходів безпеки за всім ланцюгом постачання товарів; створення ефективної системи управління ризиками під час митного контролю; ефективний та результативний митний контроль на кордонах та всередині країни; ефективна та раціональна слідча та правоохоронна діяльність; створення транзитної

системи, заснованої на Конвенції про загальний транзит; створення ефективної та результативної служби постмитного контролю й аудиту; запобігання порушенням прав інтелектуальної власності та боротьба з такими правопорушеннями; максимальне використання інформаційно-комунікаційних технологій, що відповідає міжнародним стандартам; створення, обслуговування і розміщення належної інфраструктури та сучасного обладнання; створення умов для лабораторних досліджень із митних питань; створення ефективного внутрішнього аудиту [16].

Отже, можна зазначити, що митні стандарти покликані допомогти, поліпшити та розвинути оперативні й адміністративні можливості митних служб із метою досягнення певних результатів, бути критеріями для визначення недоліків у кожній із ключових сфер діяльності, а також для подальших поліпшень у даній сфері.

Треба зазначити, що в сучасних умовах митні стандарти будуть також корисними для України як країни-кандидата до ЄС, якій необхідно ухвалити Звід правил ЄС (acquis) і забезпечити достатні оперативні можливості під час підготовки до впровадження законодавства ЄС, відповідно до гл. 5 р. IV та додатка XV Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

У підсумку варто зазначити, що в ЄС має місце жорстка й чітка нормативно-правова регламентація спрощення та гармонізації національних митних процедур за двома основними напрямом: митної співпраці держав на міжнародному рівні, у межах авторитетних універсальних міжнародних організацій і міжнародних договорів, та митної співпраці всередині самого ЄС.

Проведений аналіз дає змогу узагальнити здобутки ЄС у сфері гармонізації й уніфікації міжнародного митного законодавства: щодо митного контролю: митний контроль цілком автоматизований, централізований та заснований на системі управління ризиками; митний контроль може здійснюватися з використанням митного постаудиту; щодо митного оформлення: перехід до безпаперової форми оформлення митних процедур (остаточний перехід буде здійснено до 2020 р., зараз уже здійснюється подання митних декларацій та супровідних документів тільки в електронній формі, а також забезпечення обміну інформацією між митними органами й іншими компетентними органами ЄС в електронній формі; створена система «Єдиного вікна», за якою всі відомості від суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності зосереджуються в митному органі, а потім, за необхідності, відсилаються до інших державних органів (служби ветеринарного та фітосанітарного контролю, податкові та банківські установи); у державах-членах ЄС запроваджено та застосовується єдиний стандарт електронної митної документації EDI; щодо стягнення митних платежів та зборів: скасовані митні платежі у внутрішній торгівлі ЄС; уніфіковано процес митної оцінки товарів для стягування митних платежів на всій території ЄС; уніфікована товарна номенклатура на всій території ЄС.

У сучасних умовах міжнародно-правового регулювання питання спрощення та гармонізації національних мит-

них процедур у міжнародній торгівлі особливої важливості набуває ухвалення Модернізованого митного кодексу ЄС, за яким основні митні правила містяться в єдиному зводі правил, кодифіковані численні митні норми, які до цього були розкидані по різних регламентах та директивах. Необхідно зазначити, що в сучасних умовах Україна як країна-кандидат до ЄС зобов'язана впровадити Модернізований митний кодекс ЄС у національне законодавство протягом трьох років із дати набрання чинності Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (за винятком окремо визначених статей). Однак треба не забувати, що узгодження митного законодавства України із законами ЄС потребує зваженого підходу, з урахуванням обов'язкового дотримання інтересів держави.

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновок, що в Україні, незважаючи на значний прогрес держави на шляху узгодження її національного митного законодавства з європейськими стандартами у сфері спрощення та гармонізації митних процедур, даний процес ще не завершений. У зв'язку із чим можна запропонувати низку практичних рекомендацій у цьому напрямі:

1. Система управління ризиками під час проведення митного контролю повинна будуватися в Україні з урахуванням специфіки зовнішньоторгівельної діяльності, з максимальною автоматизацією та мінімальним впливом людини на цей процес. Митним органам на місцях необхідно дати можливість створювати власні профілі ризику.

2. Для поліпшення в Україні митного постаудиту необхідно ухвалити окремий закон, який би створював митниці належну правову базу для проведення таких перевірок та встановлював конкретні права й обов'язки аудиторів.

3. З метою повного забезпечення обміну інформацією в електронній формі між митними органами й іншими компетентними органами України необхідно, щоб усі міністерства й відомства держави, які взаємодіють із Державною фіскальною службою України під час митного оформлення, перейшли на електронну форму обміну інформацією, а також почали видавати і приймати документи, необхідні для митного контролю й оформлення товарів, цілком в електронній формі.

4. Необхідно унеможливити бюрократизацію процесу проходження системи «Єдиного вікна» в Україні, із цією метою треба:

- припинити догляд митними органами товарів, які підлягають фітосанітарному контролю суміжними контролюючими службами;

- зменшити кількість відсканованих документів, що кожного разу подаються декларантами до суміжних контролюючих служб.

5. На законодавчому рівні необхідно вдосконалити процедуру коригування митними органами заявленої декларантом митної вартості товару. У зв'язку із чим треба запроваджувати практику СОТ у випадках, коли митні органи мають підстави сумніватися в правдивості чи точності задекларованої митної вартості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Денисенко С.І. Міжнародно-правові стандарти спрощення та гармонізації митних процедур у сфері міжнародної торгівлі : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11. Одеса, 2015. 287 с.
2. Основы торговой политики и правила ВТО / А.В. Данильцев и др. Москва : Международные отношения, 2005. 448 с.
3. Бершадська Т.В. Економічна та соціальна географія світу. Тернопіль : Підручники та посібники, 2003. 296 с.
4. Глобальное экономическое развитие: тенденции, асимметрии, регулирование : монография / Д.Г. Лукьяненко и др. Киев : КНЭУ, 2013. 466 с.
5. Україна наростила імпорт з ЄС на 13%. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1739931-ukrayina-narostila-import-z-yes-na-13>.
6. EU member countries. URL: http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/index_en.htm.
7. Договір про створення Європейського економічного співтовариства від 25 березня 1957 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_017.
8. Регламент Ради (ЄЕС) № 2913/92, що засновує Митний кодекс співтовариства, від 12 жовтня 1992 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_742.
9. Регламент комісії (ЄЭС) № 2454/93 от 2 июля 1993 г., устанавливающий положения по реализации Регламента Совета (ЄЭС) № 2913/92, устанавливающего Таможенный кодекс. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?qid=1405659727228&uri=CELEX:31993R245>.

10. Регламент (ЕС) № 450/2008 Европейского парламента и Совета от 23 апреля 2008 г., устанавливающий Таможенный кодекс ЕС (модернизированный Таможенный кодекс). URL: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/ALL/?uri=CELEX:32008R0450>.
11. Романова М.В. В Европейском Союзе в новый Таможенный кодекс внесут изменения еще до его вступления в силу. URL: <http://www.zakonia.ru/analytics/31/52742>.
12. Изменения таможенного кодекса ЕС в 2016 г. URL: <http://www.impexcom.cz/novosti/123-statia-14>.
13. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (Київська конвенція) від 18 травня 1973 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_643.
14. The single administrative document (SAD) URL: http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/procedural_aspects/general/sad/index_en.htm.
15. Interchange of data between administrations – customs and indirect taxation. Project: EDI project (EDIP). Open procedure (96/C176/15). URL: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:C1996/176/15&qid=1403154635601&from=EN>.
16. Путь к улучшению качества таможенных услуг : свод таможенных стандартов. URL: http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/common/eutrainig/customs_blueprintsru.pdf.

УДК 343.9

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

INTERNATIONAL EXPERIENCE OF PROVISION OF CRIMINOLOGICAL POLICY

Коваленко А.В.,

кандидат юридичних наук, доцент, докторант
Національної академії внутрішніх справ

У статті проаналізовано сутність та окремі аспекти забезпечення кримінологічної політики у міжнародному просторі, запропоновано основні шляхи підвищення ефективності розвитку відповідного напрямку в національному масштабі.

Ключові слова: політика, протидія злочинності, запобігання, кримінологія, кримінологічна політика, запобігання злочинності.

В статье проанализирована сущность и отдельные аспекты обеспечения криминологической политики в международном пространстве, предложены основные пути повышения эффективности развития соответствующего направления в национальном масштабе.

Ключевые слова: политика, противодействие преступности, предупреждение, криминология, криминологическая политика, предотвращение преступности.

The article analyzes the essence and some aspects of the provision of criminological policy in the international space, proposes the main ways to increase the efficiency of development of the corresponding direction on a national scale.

Key words: politics, crime prevention, prevention, criminology, criminological policy, prevention of crime.

Актуальність тематики. Світова спільнота, що рухається в бік більш ефективного забезпечення та гарантування прав і свобод людини та громадянина, має на меті побудову чіткого механізму, що забезпечив би дотримання прав і свобод людини та громадянина всіма членами світового співтовариства.

Сьогодні Україна, яка нещодавно знаходилася на роздоріжжі цивілізаційного вибору, обрала своїм майбутнім членство в Європейському Союзі, але, незважаючи на здійснений вибір, перед нашим суспільством і державою все ще гостро стоїть ряд питань, що потребують вирішення.

З урахуванням стрімкого зростання рівня злочинності в нашій державі та у світі загалом більш детального опрацювання потребує питання запобігання та протидії їй. У свою чергу, це питання відображається у комплексних планах заходів держави чи світових утворень загалом.

Створення та реалізація кримінологічної політики держави дозволить ефективно та планомірно здійснювати заходи щодо боротьби та запобігання злочинності, але без урахування досвіду світової спільноти у цьому питанні впровадження ефективної кримінологічної політики держави неможливе.

Окремі аспекти цієї тематики неодноразово поставали наріжним каменем у дослідженнях багатьох досвідчених і авторитетних вітчизняних вчених, таких як Б. Головкін, О. Гуров, О. Джу́жа, А. Закалюк, О. Кальман, І. Карпець, В. Коваленко, О. Колб, О. Костенко, В. Кудрявцева, Р. Кузьмін, О. Литвак, О. Литвинов, В. Лунєєв, О. Мартиненко, М. Мельник, В. Мисливий, А. Митрофанов, А. Музика, В. Тацій, В. Тимошенко, В. Трубников, П. Фріс, О. Юхно та багатьох інших, але, зважаючи на недостатньо приділену увагу досвіду впровадження міжнародної криміноло-

гічної політики, вказана тематика набуває нового значення та потребує подальших розвідок.

Метою статті є окреслення поняття, визначення сутності державної кримінологічної політики, вивчення міжнародного досвіду функціонування кримінологічної політики та виокремлення рекомендації щодо оптимізації національної стратегії з кримінологічної політики. У свою чергу, поставлена мета зумовила необхідність розв'язання ряду дослідницьких завдань, а саме: 1. Окреслення поняття кримінологічної політики та визначення її сутності; 2. Аналіз міжнародного досвіду функціонування інституцій, уповноважених на реалізацію кримінологічної політики, з метою виокремлення практично застосовних рекомендацій.

Об'єктом статті виступають суспільні відносини у сфері визначення сутності та здійснення реалізації кримінологічної політики.

Предметом дослідження є міжнародний досвід у сфері визначення сутності та здійснення реалізації кримінологічної політики.

Виклад основного матеріалу статті. Створення ефективної кримінологічної політики, що реально орієнтована на запобігання та протидію різноманітним видам злочинності, є пріоритетним завданням будь-якого державного утворення або міжнародної організації.

Варто наголосити, що кримінологія загалом і один із аспектів її досліджень – кримінологічна (кримінальна) політика – є найбільш ефективним і комплексним механізмом запобігання і протидії злочинності. Остання включає в себе комплексний підхід із протидії та запобігання злочинності в конкретному просторі (державі чи її окремому регіоні).